

N:o 140.

Af Herr Sven Nilsson i Efveröd: Rörande rättighet för staten att under vissa vilkor öfvertaga anskaffning och underhåll af beklädnads- med flera utredningspersedlar vid de beridna rusthållsregementena.

Uti sitt underdåniga anförande till statsrådsprotokollet den 31 December 1868 framhöll dåvarande chefen för Landtförsvars-departementet de militära skäl, som talade för att staten öfvertog anskaffandet och underhållet af beklädnads-, bevärnings-, remtygs-, häst- och sadelmunderingspersedlar vid indelta arméen, samt ansåg sig äfven ur administrativ synpunkt kunna uttala den ganska berättigade förmodan, att kostnaden för anskaffningen af berörda persedlar, genom dess öfvertagande af staten, sannolikt skulle blifva betydligt mindre än hittills, samt att i allmänhet långt större enkelhet och reda skulle vinnas i hela den militära förvaltningen, derigenom att staten öfvertog ifrågasvarande anskaffning och underhåll, emot ersättning af rusthållarne. Den ersättning staten härför borde af rusthållarne erhålla skulle fullt motsvara den för staten ökade kostnaden. "Denna kostnad" (fortsätter Herr Statsrådet i afseende på det indelta kavalleriet) "utgör nu, enligt komiterades beräkningar, i medeltal årligen 40 R:dr pr nummer. Mot det att denna summa, i vederlag för upphörande af nämnda anskaffnings- och underhållsskyldighet, årligen erlägges, skulle således staten åtaga sig detta besvär; och på en sådan

anordning synes det som om såväl staten som isynnerhet rusthållarne, hvilka derigenom befriades från bestyr, de der nu ofta förorsaka dem olägenheter och obehag, skulle komma att vinna, hvarförutan, i händelse af krig, kostnaderna för rusthållarne i och för detta ändamål kunna under nuvarande förhållanden blifva oberäknliga. Anmärkas bör dock, att ifrågavarande åtgärd icke lär kunna sättas i verkställighet, så vida ej samtliga rusthållarne derpå ingå, emedan man naturligtvis bör i detta som i andra hänseenden så mycket som möjligt undvika att inom samma regemente eller squadron framkalla olika förhållanden, olika sätt för besvärets utgörande". Med anledning häraf, och då fördelen af en sådan åtgärd för kronan och för rusthållarne syntes vara ömsesidig, föreslog ofvannämnde departements-chef, hvad som sedermera uti Kongl. Maj:ts nådiga proposition den 19 Januari 1869 förelades Riksdagen: "att med rusthållarne vid de beridna rusthållsregementena och korpserna öfverenskommelse må träffas derom, att Kronan öfvertager anskaffning och underhåll af beklädnads-, bevärnings-, remtys-, häst- och sadelmunderingspersedlar, mot det att rusthållarne erlægga en mot besväret svarande, på sådan öfverenskommelse grundad billig årlig afgift".

Detta förslag öfverlemnades till ett af Riksdagen för ärenden rörande försvarsväsendet tillsatt Särskildt-Utskott, blef der tillstyrkt, och bifölls af Riksdagens båda Kamrar, utan att någon röst höjde sig deremot. Jag säger icke annat än hvad som verkliga var förhållandet, då jag angifver, att anledningen till detta tillstyrkande af Utskottet och bifall hos Kamrarna bestod deri, att man allmänt var af den tanken, att den årliga och billiga afgift som skulle gifvas, utgjorde de 40 R:dr hvilka dåvarande chefen för Landtförsvars-departementet uppgifvit såsom ersättning, för det staten öfvertog berörda anskaffnings- och underhållsbesvär. Då han i anförandet, som innehöll motiven för förslaget, säger: "Mot det att denna summa" (40 R:dr), "i vederlag för upphörande af nämnda anskaffnings- och underhållsskyldighet, årligen erlægges, skulle således staten åtaga sig detta besvär", så kunde ingen gerna föreställa sig, att någon annan summa skulle ifrågasättas vid de föreslagna öfverenskommelserna. Och då ersättningen skulle vara billig, var det aldrig minst att förmoda, att ett icke obetydligt högre belopp skulle fordras af de rustande. Så skedde likväl, ty genom Kongl. Brevet den 25 Februari 1870 fordrades af de rustande något öfver 50 R:dr årligen i ersättning, för det staten öfvertog ofvannämnda anskaffnings- och underhållsbesvär. Vare sig nu att Herr Statsrådet Abelin, då han motiverade sitt förslag, tänkte att en högre summa kunde ifrågakomma, och likväl förespeglat den som nämndes, för att lättare vinna Riksdagens bifall, eller han icke så noga som sig bort beräknat kostnaderna, så var det i sistnämnda fall ett fel, och i förstnämnda fall någonting annat, att i så bestämda ordalag som här uppgifva en bestämd summa, och icke vid

tillämpningen af Riksdagens beslut blifva dervid. Följden häraf blef den som var lätt att förutse, nemligen den, att förslaget icke blef af de rustande antaget, och att hela åtgärden, som skulle lända både staten och de rustande till fördel, förföll.

Då en sådan förändring i anskaffnings- och underhållssättet för munderingspersedlarne är lika nödvändig och fördelaktig för staten och de rustningsskyldige nu som år 1869, då den kan när som helst göras, utan att den verkar hinderligt för antagande af hvarje nytt arméorganisationsförslag, som Kongl. Maj:t kan framlägga och Riksdagen i öfrigt finna antagligt, och då Riksdagen förut på Kongl. Maj:ts framställning beslutat att staten emot *denna* summa af 40 R:dr skulle öfvertaga anskaffning och underhåll af förutnämnda persedlar, så tvekar jag icke att föreslå:

att Riksdagen för sin del medgifver, det Kongl. Maj:t må med rusthållarne vid de beridna rusthållsregementena och korpserna träffa öfverenskommelse derom, att kronan öfvertager anskaffning och underhåll af beklädnads-, beväring-, remtyg-, häst- och sadelmunderingspersedlar, mot det att rusthållarne erlægga en årlig afgift af 40 R:dr och öfverlemna nuvarande persedlar i mönstergildt skick.

Om remiss till Stats-Utskottet anhålles.

Stockholm den 30 Januari 1873.

Sven Nilsson,

Riksdagsman för Gälds och Albo domsaga.